

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΣΤΟ ΙΣΤΑΜΕ

ΜΕ ΘΕΜΑ:

«Γιάννος Κρανιδιώτης-10 χρόνια μετά»

Αθήνα, 16 Σεπτεμβρίου 2009

Κυρίες και κύριοι,

Φίλες και φίλοι,

Ο Γιάννος Κρανιδιώτης υπήρξε ένας ανεκτίμητος συνεργάτης μου με τον οποίο δεθήκαμε στην κοινή μας πορεία με μία σχέση εμπιστοσύνης και φιλίας.

Υπήρξε εμπνευστής της ιδέας της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πίστευε με ένα ολοκληρωμένο σκεπτικό, που διατύπωνε με πειστικότητα σε έλληνες και ξένους συνομιλητές του, ότι η προοπτική αυτή θα λειτουργούσε ως καταλύτης για την επίλυση του Κυπριακού ζητήματος. Το Μάρτιο του 1995 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών η ελληνική κυβέρνηση εξασφάλισε δέσμευση έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Κύπρο εντός εξαμήνου από την σχεδιαζόμενη Διακυβερνητική Διάσκεψη και ήρε το μέχρι τότε ασκούμενο βέτο της για την τελωνειακή ένωση Ε.Ε. -Τουρκίας. Έκτοτε η Κύπρος μπήκε σε μία τροχιά προσπαθειών έναρξης και επιτυχούς ολοκλήρωσης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, συγχρόνως όμως και αντίκρουσης κάθε λογής πολιτικών επιφυλάξεων και εμποδίων που

συντηρήθηκαν μέχρι και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης τον Δεκέμβριο του 2003.

Ο Γιάννος ταυτίστηκε με το εγχείρημα. Ως ευρωβουλευτής ακόμη, δήλωνε -λίγο μετά το σχηματισμό της Κυβέρνησης- τον Φεβρουάριο του 1996: «Η πορεία της Κύπρου προς την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ίσως η μόνη εναλλακτική πολιτική επιλογή για την Κύπρο, που θα επιτρέψει την ενίσχυση της ανεξαρτησίας, κυριαρχίας και εδαφικής ακεραιότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα διασφαλίσει τον κυπριακό Ελληνισμό και θα επιτρέψει, στην περίπτωση λύσης του προβλήματος, την επικράτηση στην Κύπρο των βασικών ελευθεριών και της ευρωπαϊκής έννομης τάξης»

Η πορεία αυτή πρέπει να ειδωθεί και στο πλαίσιο των τότε ευρύτερων εξελίξεων. Μετά την προσπάθεια του Γ.Γ. του ΟΗΕ Μπούτρος Γκάλι το 1995 να δώσει ώθηση στην διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού και την αποτυχία του μετά από ένα χρόνο, οι συνομιλίες είχαν τελματώσει και οι ελπίδες εξανεμισθεί για μία πρόοδο στην κατεύθυνση των αποφάσεων του ΟΗΕ. Η νέα ηγεσία της Κύπρου υπό τον Πρόεδρο Γλ. Κληρίδη αναζητούσε την στρατηγική της μεταξύ άλλων στα πλαίσια του Ενιαίου

Αμυντικού Δόγματος Ελλάδας Κύπρου και την θεαματική αγορά των ρώσικων πυραύλων S-300. Συγχρόνως η ελληνική πλευρά αντιμετώπιζε μια νέα όξυνση της τουρκικής επιθετικότητας όπως εκδηλώθηκε τον Φεβρουάριο του 1996 με την κρίση των Ιμίων.

Με τον Γιάννο πολύ γρήγορα διαπίστωσα την κοινή πολιτική προσέγγιση που είχαμε απέναντι στα εθνικά ζητήματα. Ήμασταν της ίδιας άποψης, ότι θα έπρεπε να αναζητήσουμε μια λύση του Κυπριακού, η οποία θα άνοιγε στην Κύπρο νέες προοπτικές. Αυτές οι νέες προοπτικές θα αποτελούσαν το μοχλό για να ξεπερασθούν οι δυσκολίες που προέκυπταν από το παρελθόν. Κοινή ήταν η εκτίμηση ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν ο προνομιακός χώρος για την προώθηση των συμφερόντων της Ελλάδας και της Κύπρου.

Η ένταξη της Κύπρου φαινόταν ως ανέφικτη. Η Ε.Ε. δεν ήθελε με κανένα τρόπο να εμπλακεί στο πολιτικό πρόβλημα της Κύπρου, στην κατοχή ενός τμήματος του νησιού από την Τουρκία και τις εντάσεις και αντιπαλότητες που η κατοχή αυτή συνεπαγόταν. Κατά την αντίληψη των πρωταγωνιστών, προϋπόθεση της ένταξης της Κύπρου ήταν η επίλυση του πολιτικού προβλήματος.

Από κοινού λοιπόν με την κυπριακή ηγεσία γίναμε θιασώτες μιας ενιαίας διαδικασίας διεύρυνσης. Κάθε χώρα θα κρινόταν βέβαια με βάση τα δικά της πλεονεκτήματα, αλλά η διαδικασία της διεύρυνσης έπρεπε να αφορά το σύνολο των χωρών και να μη χρειάζονται ξεχωριστές διαδικασίες. Η αποτίμηση της προόδου κάθε χώρας θα εντασσόταν στην ευρύτερη αποτίμηση της προόδου του συνόλου. Η σκέψη αυτή βρήκε στην πορεία και άλλους συνηγόρους. Η Σουηδία και η Φινλανδία, που επιθυμούσαν την ένταξη των βαλτικών χωρών, δεν ήθελαν να υπάρξουν διαφοροποιήσεις ανάμεσά τους. Η Αυστρία επιδίωκε την ίδια μεταχείριση για την Ουγγαρία και την Τσεχία, τις γειτονικές της χώρες.

Η αντίληψη αυτή τελικά επικράτησε. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου τον Δεκέμβριο του 1997 αποφασίστηκε η έναρξη της διαδικασίας διεύρυνσης για τα κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης καθώς και για την Κύπρο. Ήταν το αποφασιστικό βήμα. Από τότε σταμάτησε να είναι το μόνο και μονότονο επιχείρημα που διέθεταν Ελλάδα και Κύπρος η τουρκική κατοχή. Με το Γιάννο υφυπουργό και μετά αναπληρωτή Υπουργό προβάλαμε την πειστική πραγματικότητα, ότι η Κύπρος ήταν μια αναπτυγμένη χώρα χωρίς ιδιαίτερα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που είχε το δικαίωμα να ανήκει στην Ένωση. Το

κλίμα άλλαξε. Γιατί τα μέλη της Ένωσης δεν ήθελαν να ακούν κλαυθμούς και οδυρμούς αλλά επιχειρήματα που εστιάζονται στο συμφέρον όλων.

Ο Γιάννος παρακολουθούσε συνεχώς την πολιτική σκηνή στην Κύπρο. Συνομιλούσε με το σύνολο των εκπροσώπων του πολιτικού συστήματός της. Θα έλεγα ότι ήταν ταγμένος στο όραμα της επανένωσής της αλλά και για μια διακριτή θέση της στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το ήθος και τα οράματά του είχε την αναγνώριση του πολιτικού κόσμου της Ελλάδας, της Κύπρου και των συναδέλφων του στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ήταν για μένα ο υπουργός μου, ο συνεργάτης μου, ο σύμβουλός μου. Φρόντιζε να συντάσσει εμπειριστατωμένες εισηγήσεις κάθε φορά που ζητούσα την γνώμη του. Όταν τις συζητούσαμε στην συνέχεια γινόταν φανερό το πάθος του, που πάντα φρόντιζε να ελέγχει, αλλά και το χιούμορ του, που αν και διακριτικό ήταν ευθύβολο και πηγαίο.

Η οξυδέρκειά του τον βοηθούσε να προβλέπει εξελίξεις, να προετοιμάζεται για τα επερχόμενα, συχνά με την δουλειά του να συμβάλλει στην έλευσή τους. Ήταν ένας ακάματος, συνεπής,

επίμονος στους στόχους του πολιτικός άνδρας. Ένας ευαίσθητος πολίτης με υψηλή αίσθηση ευθύνης, ένας άνθρωπος απλός, προσηνής που συχνά πυκνά αγχωνόταν για την αναγκαία σημασία στην λεπτομέρεια ή την εύρυθμη λειτουργία του υπουργείου του. Είχαμε μια σχέση δημιουργική που ενίσχυσε τη φιλία μας.

Τον Ιούνιο του '99 σχεδιάστηκε η στρατηγική μας που οδήγησε μετά από έξι μήνες στις αποφάσεις του Ελσίνκι για την ενταξιακή προοπτική της Κύπρου, την ελληνοτουρκική διαφορά στο Αιγαίο, τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας. Συγχρόνως αποφασίσαμε μια ολομέτωπη κινητοποίηση πολιτικής ηγεσίας και αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων για την προώθηση των στόχων μας. Από τους πρώτους ο Γιάννος έλαβε την εντολή και μετέβη στο Βερολίνο ανακοινώνοντας τις προτάσεις και το σχέδιο μας.

Δεν ευτύχησε να συμπράξει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 1999 στο Ελσίνκι, να ζήσει τις ιστορικές στιγμές της ολοκλήρωσης της Συμφωνίας Ένταξης τον Δεκέμβριο του 2002.

Το πρωί της 14ης Σεπτεμβρίου που έγινε η αεροπορική τραγωδία είχα μια μακρά συνομιλία μαζί του. Για τις εξωτερικές μας σχέσεις,

για την ενίσχυση της παρουσίας μας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, αλλά και για την καλύτερη λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών. Συμφωνήσαμε να ξανασυναντηθούμε σύντομα. Με άφησε για να πάει στο μοιραίο ταξίδι. Γι αυτό και όταν μου τηλεφώνησαν για να με πληροφορήσουν για ό,τι συνέβη δεν το πίστευα. Σκέφτηκα ότι θα υπήρχαν λάθος πληροφορίες. Δυστυχώς η αλήθεια ήταν τραγική.

Η τραγική απώλειά του γέμισε οδύνη τον ελληνισμό γιατί του στέρησε κάποιον στον οποίο είχε εναποθέσει βάσιμες ελπίδες. Επειδή στέρησε από την πολιτική ζωή ένα πρότυπο πολιτικού ήθους, έναν άνθρωπο που ξεχώριζε.

Γέμισε και εμένα προσωπικά οδύνη επειδή είχα χάσει ένα φίλο.

Δεν απορώ που δέκα χρόνια μετά αναλογίζομαι την απουσία του από την πολιτική σκηνή και σκέφτομαι πόσα περισσότερα θα μπορούσαμε να είχαμε κάνει αν δεν υπήρχε το κενό που άφησε πίσω.